स्म -प्रयोगः

स्म इति अव्ययम् ।

वर्तमानकालिकैः धातुरुपैः सह ‘स्म’ पदस्य प्रयोगः भवति चेत् तानि रूपाणि भूतकालिकक्रियाणाम् अर्थं प्रकटयन्ति।

उदाहरणम् ---

१. पिता शयनं करोति। ---> पिता शयनं करोति स्म ।

२. माता भोजनं पचति। ---> माता भोजनं पचति स्म ।

३. गायकः गायति । ---> गायकः गायति स्म ।

४. नर्तक्यः नृत्यन्ति। ---> नर्तक्यः नृत्यन्ति स्म।

५. भक्तौ नमतः । ---> भक्तौ नमतः स्म।

६. धनिकाः दानं ददति। ---> धनिकाः दानं ददति स्म ।

७. अहं गच्छामि ।---> अहं गच्छामि स्म ।

८. यूयं पिबथ । ---> यूयं पिबथ स्म ।

९. पुष्पाणि विकसन्ति। ---> पुष्पाणि विकसन्ति स्म ।

१०. पुस्तकम् अस्ति । ---> पुस्तकम् अस्ति स्म ।

स्म पदस्य प्रयोगेण भूतकालदर्शक-क्रियापदस्य परिवर्तनं वर्तमानकालधातुरूपे भवति।

उदाः ---

१. रामः अखादत् । ---> रामः खादति स्म ।

२. अहम् अखादम् । ---> अहं खादामि स्म |

३. बालिका अपठत् । ---> बालिका पठति स्म ।

४. त्वम् अधावः। ---> त्वं धावसि स्म ।

५. श्यामः अपश्यत् ।   ---> श्यामः पश्यति स्म ।

६. पर्णानि अपतन्।   ---> पर्णानि पतन्ति स्म ।

७. सिंहाः अगर्जन्।   ---> सिंहाः गर्जन्ति स्म ।

८. यूयम् अलिखत।   ---> यूयं लिखथ स्म ।

९. फलानि अभवन् ।   ---> फलानि भवन्ति स्म ।

१०. वयम् अक्रीडाम ।   ---> वयं क्रीडामः स्म ।

अभ्यासः

चित्रं दृष्ट्वा कः कः किं किं करोति स्म इति लिखतु ---

१.		बालकः पठति स्म ।
२.	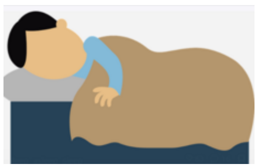	
३.		
४.		
५.		
६.		
७.	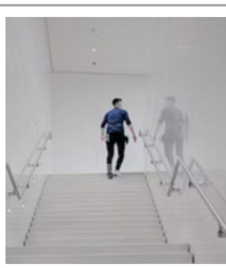	

८.		
९.		
१०.	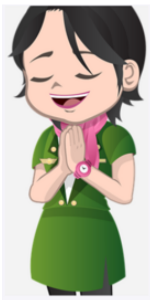	
११.		
१२. .		
१३..		
१४..		

૧૫..		
૧૬.	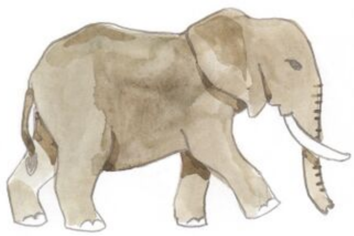	
૧૭.		
૧૮.		
૧૯.		

२०.		
२१.		
२२.		
२३.		
२४.		
२५.		